

POSTANOWIENIE

31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 lipca 2024 r. w Warszawie
zażalenia C. w Ł. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w W.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku
z 16 lutego 2024 r., VII WSC 1/24,
w sprawie ze skargi C. w Ł. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w W. o stwierdzenie niezgodności
z prawem prawomocnego postanowienia z 23 marca 2022 r., VII Gz 21/22
w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości
z udziałem wierzyciela Bank spółki akcyjnej w W.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 16 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jako wniesioną z naruszeniem przymusu adwokacko-radcowskiego.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła skarżąca Spółka, zarzucając naruszenie art. 424¹-424¹² k.p.c. oraz art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, twierdząc, że złożona w sprawie skarga nie stanowi skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wskazując na te zarzuty, skarżąca domagała się „zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi

Najwyższemu (...) do ponownego merytorycznego rozpatrzenia w trybie art. 8 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w zb. z art. 45 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w zw. z naruszeniem art. 379 pkt 4 k.p.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawową kwestią, konieczną do rozstrzygnięcia w sprawie z uwagi na treść zarzutów podnoszonych przez skarżącą, był charakter wniesionego przez nią w sprawie środka zaskarżenia. Zdaniem skarżącej Spółki, Sąd Okręgowy dokonał błędnej kwalifikacji wniesionego przez nią środka zaskarżenia jako skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, uregulowanej w art. 424¹ i n. k.p.c., gdy tymczasem skarżący wnosili o stwierdzenie niezgodności z prawem w trybie naruszenia art. 45 ust. 5 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Stanowisko prezentowane przez skarżącą, reprezentowaną obecnie przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, nie znajduje podstaw w żadnym obowiązującym akcie prawnym i pozostaje z tego względu niezrozumiałe. Powołane przez skarżącą przepisy prawa nie przewidują możliwości kierowania do Sądu Najwyższego nadzwyczajnych środków zaskarżenia innych niż przewidziane w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym. Aktualnie nie jest także dopuszczalna w polskim porządku prawnym instytucja rewizji nadzwyczajnej, na którą powołuje się skarżący w zażaleniu. Mając natomiast na uwadze treść złożonego przez skarżącą Spółkę pisma procesowego, zawierającego m.in. zarzut naruszenia art. 379 pkt 4 k.p.c., należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że stanowi ono skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Za taką oceną przemawia treść formułowanych w nim zarzutów oraz stawianych żądań.

Zgodnie z dyspozycją art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym strony obowiązują zastępstwo przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych (przymus adwokacko-radcowski). Zastępstwo to dotyczy także czynności

procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Wobec powyższego strona może skutecznie wszcząć postępowanie przed Sądem Najwyższym tylko, jeśli pismo procesowe inicjujące to postępowanie zostanie sporządzone przez pełnomocnika profesjonalnego. Samej stronie brak bowiem w tym kontekście zdolności postulacyjnej, co uniemożliwia jej samodzielnią, skuteczną reprezentację na etapie postępowania zainicjowanego nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. W okolicznościach sprawy skarżąca Spółka samodzielnie sporządziła i skierowała do sądu skargę o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem. Podjęta przez nią czynność została zatem dokonana z naruszeniem przepisu o obowiązkowym zastępstwie strony przez pełnomocnika profesjonalnego na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 87¹ § 1 k.p.c.). W konsekwencji złożone pismo, jako sporządzone przez osobę do tego nieuprawnioną, podlegało odrzuceniu.

Ponadto należy stwierdzić, że nawet w razie podzielenia stanowiska skarżącej, że wniesione przez nią pismo nie stanowi skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, podlegałoby ono odrzuceniu, jako niedopuszczalne, tj. jako środek zaskarżenia nie przewidziany w obowiązujących przepisach prawa procesowego cywilnego, a do tego skonstruowany przez osobę nieposiadającą zdolności postulacyjnej przed Sądem Najwyższym.

Ubocznie trzeba także zwrócić uwagę na nieprawidłowości w zakresie żądań formułowanych przez skarżącą Spółkę w zażaleniu. Skarżąca, jak wskazano powyżej, domagała się „zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez jego uchylenie w całości”, nie dostrzegając, że orzeczenie o wskazanej treści nie może zostać wydane na tym etapie postępowania. Sąd Najwyższy uwzględniając zażalenie może jedynie uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej lub drugiej instancji, albo uchylić zaskarżone orzeczenie i orzec co do istoty sprawy (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zd. z k.p.c.). Wydanie rozstrzygnięcia o treść żądanej przez skarżącą nie było zatem w ogóle możliwe, co powinno być wiadome stronie reprezentowanej przez pełnomocnika profesjonalnego.

Mając powyższe na względzie – Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. – orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ał]